

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Filosofia i Lletres Departament d'Art i Musicologia

LA MÚSICA COM A EINA EN EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL

Treball de Fi de Grau presentat per
Natàlia Balboa Cladellas

Tutor/s
Gabrielle Emelie Kaufman

Bellaterra, Juny, 2025

Abstracte:

Aquest Treball Final de Grau, titulat *La música com a eina en el desenvolupament infantil*, té com a objectiu principal destacar la importància de la música en els infants. A partir d'una revisió de la literatura i articles científics i especialitzats, s'analitzen i s'extreuen els diferents beneficis que la música aporta al desenvolupament cognitiu, emocional, social i personal infantil. El treball també inclou una reflexió sobre la situació actual de l'educació musical, tant dins del sistema educatiu formal, com en l'àmbit extraescolar. Es destaquen les mancances i les oportunitats que aquests presenten.

Paraules clau: música, infants, desenvolupament, educació

Abstract:

This Final Degree Project, entitled *Music as a Tool in Child Development*, has as its main objective to highlight the importance of music in children. Based on a review of the literature and scientific and specialized articles, the different benefits that music brings to children's cognitive, emotional, social and personal development are analyzed and extracted. The work also includes a reflection on the current situation of music education, both within the formal education system and in the extracurricular field. The shortcomings and opportunities that these present are highlighted.

Key words: music, child, development, education

ÍNDIX DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ I MOTIVACIÓ	4
2. PREGUNTA DE RECERCA.....	5
3. OBJECTIUS	5
4. METODOLOGIA.....	6
5. ESTAT DE LA QÜESTIÓ	7
5.1. LA MÚSICA EN EL CURRÍCULUM D'INFANTIL	7
5.2. IMPACTE DE LA MÚSICA EN EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL	8
5.2.1. HABILITATS MOTORES I COORDINACIÓ LOCOMOTORA	9
5.2.2. INTERACCIÓ SOCIAL I COMUNICACIÓ	9
5.2.3. EMOCIONS, SALUT I BENESTAR	10
5.2.4. MEMÒRIA VISUAL I VERBAL.....	10
5.2.5. INTERDISCIPLINARIETAT	11
5.2.6. MILLORA APRENENTATGE	12
5.3. LA MÚSICA EN EL SISTEMA EDUCATIU ACTUAL	13
5.4. LA FORMACIÓ MUSICAL EXTRAESCOLAR: REPTES I LIMITACIONS	16
6. PART PRÀCTICA	19
6.1. ANÀLISI ENQUESTA.....	19
6.2. ENTREVISTA	26
6.3. MATERIAL PROMOCIONAL (TRÍPTIC PLEGABLE)	28
7. CONCLUSIONS.....	30
8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I WEBGRAFIA	33
9. ANNEXOS	41

1. Introducció i motivació

El tema d'aquest Treball de Fi de Grau està motivat per la meva passió envers la música i l'ensenyament, especialment en les etapes d'Educació Infantil i Primària. He crescut envoltada de persones que han esdevingut referents per a mi, com professors, monitors i, especialment, els meus pares, que considero els meus grans mestres. La música ha estat sempre present en la meua vida, ja sigui en els moments difícils, com en els instants més feliços. M'ha fet sentir una persona especial i amb autenticitat. Però sobretot m'ha fet construir i desenvolupar-me com a persona, creant-me una mentalitat més oberta i enriquidora.

Paral·lelament, des de petita també he sentit una gran estima pels infants i un gran interès en treballar amb ells. Així doncs, em vaig plantejar una pregunta: per què no transmetre a les noves generacions allò que a mi m'apassiona i sempre m'acompanya? Aquesta ha estat, des d'un principi, la meua motivació. Saber que els infants poden aprendre i gaudir gràcies a tu, és una experiència molt enriquidora. Per tant aquest treball neix d'aquesta motivació i de la creença que la música juga un paper essencial en el desenvolupament dels infants.

A més, aquest interès també està motivat per una curiositat personal: què té la música que provoca en nosaltres aquesta sensació? Per què els nostres records d'una manera o altra sempre van acompanyats de música, ja sigui una cançó, un ball o un simple so? Aquestes preguntes prenen més rellevància en l'era actual. Després de la pandèmia, vam experimentar com la música es convertia en una via d'escapament: vam aprendre a tocar instruments, a cantar en família, a memoritzar cançons de vídeos virals i fins i tot a compondre. Tot i així, sovint no som conscients de la seva importància.

En aquest context, considero fonamental reivindicar el paper de la música i fomentar-ne l'ensenyament des de la infància. Amb aquest Treball de Final de Grau es vol realitzar un estudi per demostrar la importància de la música en els infants, així com els beneficis pel seu desenvolupament integral.

2. Pregunta de recerca

Quina importància té l'educació musical en el desenvolupament global dels infants a Catalunya, i com es viu en l'àmbit escolar i extraescolar?

3. Objectius

Els meus objectius els he dividit en dos apartats. Uns objectius per la part teòrica i uns objectius relacionats amb la part pràctica.

Part teòrica:

- Recollir evidència sobre la importància de la música en el desenvolupament integral de l'infant.
- Demostrar els múltiples beneficis que aporta la música en l'etapa infantil.
- Analitzar la situació actual de l'ensenyament musical a Catalunya.

Part pràctica:

- Dur a terme una enquesta per a les famílies.
- Fer una entrevista a una mestra de música.
- Elaborar un tríptic plegable per a les famílies sobre els beneficis de la música i proposar activitats musicals per fomentar la pràctica musical en l'àmbit familiar.

4. METODOLOGIA

Per dur a terme aquest treball he seguit una metodologia mixta que combina tècniques de recerca qualitativa i quantitativa.

Per la part teòrica he fet una recerca bibliogràfica (recerca de dades i informació). He dut a terme una revisió sobre la literatura acadèmica (*review study*) i diversos estudis científics sobre els beneficis de la música en el desenvolupament infantil, incloent subapartats per entrar en detall a cada benefici. També s'analitza la situació actual de l'ensenyament musical, tant dins com fora de l'escola, destacant les mancances i problemes actuals. S'ha analitzat dades sobre l'estat actual de l'educació musical a Catalunya mitjançant informes oficials i fonts com el portal XEMMA de la Diputació de Barcelona. Malgrat els avantatges coneguts de la música durant les primeres etapes de la vida, a Catalunya l'accés a una formació musical de qualitat és restringit per aspectes econòmics i logístics, com la falta de places en escoles públiques o el preu elevat de les activitats fora de l'escola. Per tant aquest estudi busca destacar les mancances del sistema present, oferint recursos i coneixements per promoure la música a l'entorn familiar de forma accessible i assequible. <https://www.diba.cat/ca/web/xarxa-escoles-municipals/xarxa-escoles-musica-arts>

Per la part pràctica, s'ha dut a terme una enquesta a través de *Google Formulari* per saber les opinions de famílies sobre la música, tant dins com fora de l'escola.

També s'ha dut a terme una entrevista personal a l'Anna Giribet Cabanes, mestra de música d'infantil i primària de l'Institut Escola Onze de Setembre de Sant Quirze del Vallès.

Finalment amb tota la informació obtinguda s'ha creat un material promocional. Un tríptic plegable dirigit a les famílies amb fills i filles que estiguin cursant l'educació infantil o l'educació primària. Amb aquest informe es vol proposar activitats que s'adaptin al nivell econòmic familiar, així com recomanar pràctiques per introduir al dia a dia dels infants des de ben petits, informar dels beneficis de la música en el desenvolupament de l'infant, però sobretot conscienciar sobre la importància de la música en els seus fills i filles.

5. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

5.1. LA MÚSICA EN EL CURRÍCULUM D'INFANTIL

Segons el **Decret 21/2023, de 7 de febrer**, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil a Catalunya, aquesta etapa contribueix al desenvolupament integral i harmònic dels infants en totes les seves dimensions per proporcionar-los un ambient de benestar on es sentin acollits, garantint la igualtat d'oportunitats de tots i cadascun d'ells. L'educació infantil els ha de proporcionar entorns rics, acollidors i saludables que facilitin el gaudi, el joc, el moviments i les relacions humanes per poder resoldre reptes relacionats amb la seva realitat i, prendre iniciativa en el seu aprenentatge i el dels demés.

La música no apareix com una competència específica, sinó que està integrada en la *competència específica 2*, l'àrea de "Llenguatge i comunicació".

Competència específica 2. Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.

<https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/infantil/curriculum-21-2023/>

També apareix aquest petit fragment a la pàgina 26 que parla específicament sobre l'educació musical:

"El llenguatge musical segueix un procés similar al d'una llengua i s'adquireix des de les vivències i el coneixement que rebem a partir del so que ens envolta. És un mitjà que permet la comunicació amb els altres a través del desenvolupament de l'escolta atenta i activa, la sensibilitat, la improvisació i el gaudi de la pròpia veu, el propi cos o els jocs motors i sonors." (**Departament d'Educació, 2023, p.26**)

Seguidament a l'apartat dels "SABERS" ens expliquen els continguts relacionats amb la música que s'han de treballar. Son els següents:

Llenguatge i expressió musical Primer cicle (0-3)

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge musical com a oportunitat d'expressió i representació.
- Reconeixement i reproducció de cançons, cantarelles, poemes, jocs de falda i ritmes coneguts.
- Descoberta de les possibilitats sonores i expressives de la veu, del cos, dels objectes i dels instruments.

- Desenvolupament de l'escolta com a font de descobriment i gaudi.

Segon cicle (3-6)

- Progressió en el domini i l'ús de la veu, a partir de jocs i cançons.
- Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals en diferents formats.
- Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons, melodies i harmonies.
- Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i d'arreu del món.
- Adquisició d'actituds i habilitats necessàries per escoltar, observar, interpretar i crear.
- Desenvolupament de l'escolta com a font de descobriment i gaudi.

(Departament d'Educació, 2023, p.29)

5.2. IMPACTE DE LA MÚSICA EN EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL

Molts estudis i articles analitzen l'impacte de la música en desenvolupament infantil. Rebre una formació musical des de petits està comprovat que té un gran impacte a tots els nivells: En el desenvolupament cognitiu, psicomotriu, social, emocional i lingüístic entre d'altres (Pascual, 2002; López & Salcedo, 2021). Molts autors i autores d'articles, llibres i estudis reforcen la importància de l'educació musical des de ben petits. Un dels principals estudis més complet que he pres com a referència ha estat el de Susan Hallam amb *The Power of Music: An Exploration of the Evidence* (2022). Hallam fa un estudi sobre com afavoreix la participació musical en el desenvolupament del llenguatge, dels pensament matemàtic, de la intel·ligència, etc. Els éssers humans tenim per naturalesa una predisposició per explorar diferents sons, per cantar i per ballar (Levitin, 2006). A través d'escoltar cançons, ja siguin cantades pels nostres pares o mestres, o pels mitjans de comunicació. Doncs no només és beneficiós escoltar música, sinó també és important fer música i participar de manera activa i directa en la pràctica musical. Tocar instruments, ballar, improvisar, crear i compondre cançons, fer música en grup, moure's al ritme d'una cançó, aprendre sobre teoria musical... (Vi-llarreal et al., 2013; Wong i Lim, 2017).

Totes aquestes activitats també ajuda al desenvolupament del nostre cervell des de ben petits i ens aporta uns beneficis i efectes molt positius (Alluri et al., 2017; Meyer et al., 2018; Reybrouck y Brattico, 2015).

Està comprovat que l'entrenament musical prolongat provoca canvis important en la forma i funció del nostre cervell (Jentschke et al. 2014; Marco-Pallarés et al. 2016). Això està exposat a la *Revista Internacional de Educación Musical*, en concret la número 5, publicada al 2017 per la Sociedad Internacional para la Educación Musical (ISME). La pràctica musical ens

conduïx a un augment en la neuroplasticitat estructural. És a dir que aquesta pràctica augmenta la densitat de la matèria gris en regions del nostre cervell. Es creen diferències en zones com les àrees de la percepció de la oïda, la coordinació i la memòria. Els músics també tenen diferències en la neuroplasticitat funcional (Huotilainen, 2011). És a dir el cervell utilitza les connexions de manera més eficaç, ja que presenten una millor simetria funcional en zones del cervell relacionades amb la visió, la percepció i la coordinació (Jäncke, 2009). Per tant aquests estudis fomenten l'entrenament musical des de ben petits ja que el cervell és més flexible i es pot adaptar millor als estímuls musicals.

5.2.1. HABILITATS MOTORES I COORDINACIÓ LOCOMOTORA

Estudis com els d'Anshel i Marisi al 1978 i Painter al 1966 ens demostren que quan la música es sincronitza amb els moviments la nostra precisió millora. Beisman al 1967 va demostrar en un estudi sobre el moviment psicomotor que la pràctica i el desenvolupament de moviments amb música impacta de manera positiva en diferents habilitats atlètiques com llançar, saltar, esquivar, agafar...

Brown et al. al 1981 va experimentar amb un grup d'infants de 4 a 6 anys on van rebre 24 sessions d'educació física basades en el mètode Kodály i Dalcroze (intruccions musicals). Van veure que les seves habilitats lingüístiques i motores milloraven significativament en comparació amb el grup que no va rebre aquesta experiència musical.

També està demostrat que l'aprenentatge d'un instrument millora la coordinació locomotora, l'habilitat motora fina i la percepció del moviment en infants de 7 a 9 anys (Rose et al. al 2019).

5.2.2. INTERACCIÓ SOCIAL I COMUNICACIÓ

També està demostrat que la música té un gran impacte en les habilitats socials i la comunicació. La pràctica musical, tant individual col·lectiva fomenta les relacions socials, la convivència i el treball en equip.

Cirelli et al. 2014 va fer un estudi amb 48 nadons de 14 mesos on alguns eren balancejats al ritme de la música i d'altres fora del ritme. Quan aquest deixava caure un objecte van observar que els nadons que anaven en sincronia eren més propensos a ajudar-lo a recollir l'objecte que aquells que no anaven en sincronia amb la música.

També Kirschner & Tomasello 2009/2010 va analitzar infants de 2,5 a 4,5 anys on havien de seguir el ritme del tambor amb 3 condicions diferents: tocant amb una altra persona,

amb una màquina de percussió o amb un sol tambor en un altaveu. Van observar que els infants que tocaven amb una altra persona s'adaptaven millor al ritme. Això va demostrar que la música en grup millora la seva sincronització.

5.2.3. EMOCIONS, SALUT I BENESTAR

La música també té un impacte en el desenvolupament de les nostres emocions (Campbell et al., 2007; Seifried, 2006) i en el benestar psicològic dels estudiants (Osborne et al., 2016; Rickard et al., 2013).

Per una banda ens produeix una sèrie de sentiments i sensacions com la reducció de l'estrès, felicitat, bona humor, relaxació, alegria i benestar emocional. Aquests sentiments són una prioritat per desenvolupar una qualitat de vida i un benestar per l'ésser humà, per tant haurien d'estar presents en qualsevol context educatiu (Hallam, 2010, pp. 20-21).

Per altra banda alguns estudis neurocientífics ens demostren que la relació entre la música i les emocions és complexa, ja que depèn d'alguns factors com l'estructura, la interpretació, el context i característiques de l'oient com per exemple la motivació, la personalitat o el seu estat d'ànim.

Existeix una teoria anomenada la Teoria del Contorn (Davies, 1994; Kivy, 1989) que explica que les peces musicals presenten característiques emocionals relacionades amb les expressions emocionals humanes. Exemple: percebem una peça com a trista perquè la seva forma s'assembla a com expressem la tristesa. El nostre cervell la interpreta així perquè és la manera que tenim nosaltres d'expressar-la. En la vida real una persona quan està trista parlaria fluix, amb una veu temerosa i frases lentes, doncs una melodia que tingues notes llargues i suaus ens podria recordar a la manera que tenim d'expressar la nostra tristesa, per tant ho relacionem.

Thompson et al. 2004 va demostrar que els infants de 6 anys que rebien un any de classes de piano eren més capaços d'identificar les emocions en el discurs. Per exemple identifiquen la ràbia i la por en comparació amb els infants que no reben formació musical.

5.2.4. MEMÒRIA VISUAL I VERBAL

Per una banda aquest impacte també s'esdevé en la memòria visual (Rauscher & Zupan, 2000). Alguns estudiosos demostren millores, però molts altres troben mancances. Això pot estar relacionat amb el fet que no tots els músics treballen la memòria visual i això depèn de si saben o no llegir partitures. És a dir que no tots els músics llegeixen partitures, sinó que molts toquen d'oïda i donen prioritat a la interpretació no a la lectura de partitures, per tant no

milloren la seva memòria visual. Doncs depèn de l'entrenament musical que rebin poden millorar en la memòria auditiva, memòria visual o ambdues.

Degé et al. 2011 va fer un estudi durant 2 anys on infants de 10 anys aprenien sobre teoria musical, a tocar un instrument i tocar en una orquestra. Es va demostrar que l'entrenament musical millora significativament la memòria visual i auditiva en comparació amb el grup que no van rebre aquest aprenentatge.

Aquesta millora de la memòria visual depèn molt del context cultural, com és el cas de Ho et al. 2003 on va analitzar a nens xinesos, després d'un entrenament musical, i va observar que no hi havia millores.

Per altra banda, rebre formació musical està comprovat que també afavoreix en la memòria verbal i de treball (Osborne et al., 2016; Portowitz et al., 2014) millorant l'atenció i recordant més paraules en comparació als infants que no reben aquesta formació. També ajuda en la comprensió del llenguatge i adquisició de vocabulari.

Piro i Ortiz al. 2009 va fer un estudi amb 2 grups de primària. Un grup amb 3 anys de formació instrumental (piano) i un grup sense formació. Van observar que el grup amb formació va tenir una millora en vocabulari i la memòria verbal.

Un altre exemple sobre la memòria a verbal és l'estudi de Brodsky i Sulkin al. 2011 sobre l'efecte de les cançons amb palmells en la memòria verbal. Van crear un programa durant 8 setmanes on feien aquests jocs i es va demostrar que els infants van millorar en la memòria verbal i motricitat fina.

5.2.5. INTERDISCIPLINARIETAT

La música va més enllà d'una forma d'expressió artística; és un art interdisciplinari (interacció entre dos o més disciplines) que crea connexions amb altres àrees del coneixement com la literatura, la filosofia, l'estètica, l'antropologia, història, matemàtiques... I en el cas de l'Educació Primària la música està relacionada amb material didàctic d'altres assignatures com la llengua, la plàstica, l'educació física, les matemàtiques i el coneixement del medi entre d'altres.

Aquesta idea de música com a diverses disciplina té origen en l'Antiga Grècia. La "música" (o *mousiké*) era una part fonamental d'aquella època, i el terme incloïa no només la música sinó també la dansa, la lírica, el cant i l'acompanyament musical (Valles, 2009). Pels grecs la música era un regal dels déus, per això era essencial en l'educació i en les obres de teatre gregues realitzades en els teatres i amfiteatres. A més, creien que la música tenia una funció destacable en l'expressió emocional i la psicològica.

Durant l'Edat Mitjana, la teoria musical formava part del *Quadrivium*, quatre estudis científics (aritmètica, música, astronomia i geometria) essencials en la formació educativa del moment. Aquests estudis van ser escrits per Plató al 7è llibre de *La República* on relacionava aquestes ciències entre sí, dient que totes estudien proporcions i moviments, però amb sentits diferents (López-Pelaéz, 2010). També va escriure la teoria de *l'harmonia de les esferes*, una teoria pitagòrica basada en la idea de que els cossos celestes es mouen seguint relacions harmòniques, creant així, una música inaudible.

Al Renaixement la música tenia especial relació amb la poesia. Això ho podem veure en els cançoners, villancicos i romances de l'època (Prieto, 2016).

Més endavant amb Rousseau al segle XVIII, la música estava relacionada amb la veu, destacant-la com a element essencial en plena Il·lustració. Es creia que la música vocal representava la vertadera naturalesa (Valles, 2009).

Doncs la relació històrica de la música amb altres disciplines ens porta al següent punt, on es destaquen les contribucions de la música en altres àrees del saber i l'impacte que té en el seu aprenentatge acadèmic.

5.2.6. MILLORA APRENTATGE

La música també té la capacitat per provocar transferències en altres aprenentatges, com a millora del llenguatge, la lectura, el pensament matemàtic i la intel·ligència en general.

- **Millora del llenguatge:** la participació en activitats musical millora la percepció auditiva, l'aprenentatge d'una segona llengua, la fonètica, el pensament sensorial, la percepció del contorn melòdic de la parla (Hallam, 2010, pp. 6-8). Això s'esdevé perquè els alumnes que estudien música tenen l'oïda més desenvolupada i interioritzant abans nous sons i noves paraules (Herrera et al., 2010; Linnava-lli et al., 2018; Lorenzo et al., 2014).
- **Millora de la lectura:** està comprovat que la música millora el rendiment lector dels alumnes (Hallam, 2010, pp. 8-10). També augmenta el vocabulari, millora en la realització rítmica i la memòria verbal (Habibi et al., 2016, 2018; Kraus et al., 2014). La lectura està relacionada amb l'aprenentatge del llenguatge musical i les partitures. Les dues formes de lectura tenen escrits uns codis que es llegeixen d'esquerra a dreta per tant es té més pràctica.

- **Millora del pensament matemàtic i la intel·ligència (Hallam, 2010, pp. 10-11):** com hem vist al punt anterior la relació de la música amb les matemàtiques ve donada des de fa molt temps amb la teoria de *l'harmonia de les esferes*. Les matemàtiques les podem aplicar a molts conceptes musicals, com per exemple, la freqüència del so relacionat amb la proporció i l'aritmètica, les diferents escales musicals dividides a partir de distàncies de to i semi-to, els graus musicals, la duració de les notes, les altures, el ritme, etc. Aquests conceptes estan relacionats amb les matemàtiques, l'aritmètica, la proporció, els números, els gràfics, els símbols... (Lluís-Puebla, 2002), per tant la música contribueix a una millora en el pensament matemàtic.

5.3. LA MÚSICA EN EL SISTEMA EDUCATIU ACTUAL

No obstant, avui dia l'ensenyament i aprenentatge musical es veu envoltat d'una crisi significativa. Això ens ho exposa l'autor Angel Rolando Alvarado (2018) en el seu article "*La crisis de la educación musical como consecuencia de la decadencia de la institución educativa*". Aquesta problemàtica es deu a diversos factors que influeixen en la possibilitat de començar, continuar o desenvolupar una formació musical (Schipper, 2014; Alvarado, 2018; Davis, 2014).

Alvarado (2018) exposa que l'educació musical està en crisi perquè les escoles prioritzen una educació basada en les demandes externes, com les del mercat laboral o l'economia. Per tant no formen els alumnes amb una educació rica i diversa, i per tant això provoca que algunes àrees acadèmiques artístiques, quedin en un segon pla.

Segons Schipper (2014) avui dia s'ha detectat una tendència pragmàtica basada en el pragmatisme neoliberal. Un forma de pensament que prioritza allò que és pràctic i útil des del punt de vista econòmic. És a dir que les escoles s'han convertit en un espai per formar persones que siguin productives pel mercat laboral. Això es reflecteix en aquelles matèries curriculars orientades als resultats mesurables, com les llengües, les matemàtiques o les ciències, i no tant en matèries artístiques com la música o la plàstica.

Davies al 2014 també ho assenyala en el seu estudi, on ens explica que els estats prenen decisions educatives en base a criteris econòmics. Per tant com creuen que aquestes matèries artístiques no aporten bons resultats econòmics, sovint son apartades i considerades una matèria secundària.

D'altra banda, les reformes educatives que s'han anat fent en els últims anys també han afectat en l'educació musical. Al 2013 a Espanya, la **LOMCE** (Llei Orgànica per a la Millora

de la Qualitat educativa) va eliminar l'Educació Artística (plàstica i música) com a matèria obligatòria, convertint-la així en una assignatura optativa (Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2013). Doncs a partir d'aquí va dependre de cada comunitat autònoma que s'impartís l'assignatura de música o no a l'escola. Això va reduir molt la presència de les arts a l'ensenyament bàsic, ja que van prioritzar la millora dels resultats acadèmics en proves estandarditzades com les llengües o les matemàtiques (Aróstegui, 2016).

Això va provocar una disminució d'hores i de recursos en l'assignatura de música tant a l'Educació Primària com Secundària, deixant-la en segon pla.

Tot i això al 2020, la **LOMLOE** (Llei Orgànica de Modificació de la LOE), va destituir aquesta llei, integrant l'assignatura de música en el currículum educatiu de manera més significativa. Per tant va tornar a ser una matèria obligatòria (Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Memoria Democrática, 2020).

Això ha provocat una “dispersió curricular”, ja que ha creat una desigualtat alhora de tenir una oportunitat en formació musical (Belletich, 2016).

L'educació musical ha anat perdent pes al currículum escolar a causa d'aquesta visió economicista i tecnocràtica del sistema educatiu (Aróstegui, 2016). L'autor explica aquest problema a través d'una teoria, el Mètode Comparatiu Constant (Carrero, Soriano i Trinidad, 2012). És un estudi que vol ampliar les idees prèvies per crear una teoria sobre aquest problema, sense necessitat de verificar-ho tot científicament (Osses, Sánchez i Ibáñez, 2006). Arriba a tres factors clau del problema:

5.3.1. LA MÚSICA COMERCIAL

En primer lloc tenim la incidència de la música comercial en la cultura escolar, el marc curricular i el marc didàctic. Aquesta música ha transformat la societat en consumidors musicals, provocant també una limitació a l'educació musical en termes de repertori i continguts diàdics (Longueira, 2013). Doncs aquesta música es caracteritza per tenir una estructura repetitiva amb melodies enganxoses, i lletres fàcils de recordar, però sobretot té una gran presència als mitjans de comunicació i les plataformes digitals com *Spotify*, *Tik Tok* o *YouTube*. És una música que està més vinculada a les modes i als interessos de mercat, però sobretot és una música que es produeix amb l'objectiu de generar beneficis econòmics.

Avui dia la música local tradicional (aquella música arrelada a una cultura o territori concret amb una funció social i cultural) es veu afectada, ja que els alumnes consumeixen molta música comercial, molta televisió (Cruz i Intxausti, 2013) i xarxes socials (Liceras, 2014). Això ens indica un gran problema dins la transmissió cultural, ja que els mitjans de comunicació

prioritzen els gustos musicals dels alumnes. Això provoca que els alumnes tinguin accés directe a aquesta música comercial i per tant arriba a les aules on moltes vegades els docents no sempre estan formats per impartir-la (Georgii-Hemming i Westvall, 2010). Aquesta música comercial moltes vegades no arriba als currículums educatius i això provoca una manca d'interès en l'assignatura per part de l'alumnat. Aquesta falta d'adaptació pot contribuir al desinterès on poden veure l'educació musical com una experiència desvinculada als seus gustos i necessitats. Això s'esdevé sobretot si considerem la matèria de música com una eina de creativitat i expressió lliure que promou la imaginació dels estudiants. Per tant, és important atendre als alumnes i interessar-nos pels seus gustos musicals per poder incorporar recursos i estratègies didàctiques innovadores que s'adaptin al context social del moment. Això els facilita crear aquest vincle significatiu amb la música.

Aquests elements generen una segregació i uns rols de classe social (Beach i Sernhede, 2013), on aquesta música comercial forma a la majoria com a “consumidors musicals” i només una part petita es forma amb “talent”. Segons Söderman i Sernhede (2016) els alumnes de classes socials baixes aprenen estils de música segons el seu context social, mentre que els alumnes amb més “talent” tenen més oportunitats per accedir a la formació musical més elitista.

5.3.2. INFRAESTRUCTURES INADEQUADES I DESIGUALTAT SOCIAL

La manca d'infraestructures adequades per a l'ensenyament de la música també és un problema actual en el sistema educatiu. Moltes escoles no compten amb recursos adequats per impartir les classes de música (Lorenzo-Quiles i Cardenas, 2010).

Això ens porta a un desigualtat social. Segons Ángel Rolando la didàctica de la música s'han convertit en una “ciència culta”, on només és accessible per a experts. Això provoca una desigualtat en l'accés de la formació musical, on el sistema educatiu no reparteix de manera equitativa la música.

5.3.3. LA FORMACIÓ DOCENT

Un altre factor del problema és la formació pedagògica del professorat i la manca d'una formació correcta i adequada per ensenyar música. Segons **Barrett et al. (2021)**, “els beneficis de les activitats musicals poden no ser uniformes en totes els entorns educatius, i factors com el suport institucional i la formació docent juguen un paper crucial”. Molts docents a vegades no tenen els coneixements ni la seguretat per ensenyar música de qualitat.

Per això es demana un pla de millora i propostes d'innovacions que vinguin del ministeri d'educació per a que l'ensenyament sigui eficaç i enriquidor.

Segons Touriñan i Longueira (2009), per no caure en el producte d'assaig i error, és important que el docent consti d'una bona formació. Aquests plans de millora proposen una formació competencial basada tant en valors pedagògics com musicals.

També es demana una formació basada en l'adaptació tecnològica, demogràfica i estratègica (Hatch, 2013). L'objectiu no és només a que aprenguin continguts musical, sinó que puguin percebre la música com un espai personal acollidor, lúdic i creatiu (Georgii-Hemming i Westvall, 2010).

5.4. LA FORMACIÓ MUSICAL EXTRAESCOLAR: REPTES I LIMITACIONS

Son diversos els factors pels quals l'accés a les activitats musical fora de l'escola es troba molt limitada. Aquests factors ha contribuït en una disminució progressiva de l'activitat musical durant la infància, empitjorada per la disminució d'hores de música al currículum educatiu. Aquests impediments han provocat una disminució de l'activitat musical durant la infància a Catalunya, empitjorada per la disminució de les hores de música al currículum educatiu.

- CAPACITAT: a Barcelona, hi ha 5 escoles municipals i 1 conservatori:
 - Escola Municipal de Música Can Fargues
 - Escola Municipal de Música Can Ponsic
 - Escola Municipal de Música Eixample
 - Escola Municipal de Música Nou Barris
 - Escola Municipal de Música Sant Andreu
 - Conservatori Municipal de Música

Consorci de Barcelona:

Centres: 44

Personal docent: 1.049

Alumnes matriculats: 11.685

Durant el curs 2023-2024 es van matricular més de 2.400 alumnes als programes de llarg recorregut. I un total de 518 alumnes s'han matriculat en estudis de grau professional del Conservatori.

Dades de matrícula curs 2023-2024

Programes de llarg recorregut (curs 2023-2024)				Matrícula curs 2022-2023 (a curs tancat)		
ESCOLA	4-18 anys	+18 anys	TOTAL	4-18 anys	+18 anys	TOTAL
CAN FARGUES	520	3	523	487	7	494
CAN PONSIC	394	21	415	368	64	432
EIXAMPLE	471	32	503	485	35	520
SANT ANDREU	523	17	540	394	31	425
NOU BARRIS	398	23	424	500	14	514
TOTAL	2306	96	2405	2234	151	2385

Les places pels tallers de durada variable, com per exemple, tallers per nadons, música i moviment per a totes es edats, cant coral, activitats a l'estiu, van ser de 625 distribuïdes entre les diferents escoles de música:

ESCOLA	Places tallers
CAN FARGUES	80
CAN PONSIC	170
EIXAMPLE	165
NOU BARRIS	100
SANT ANDREU	110
TOTAL	625

<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2023/09/18/mes-de-3-500-alumnes-comencen-elcurs-als-centres-municipals-deducacio-musical/>

- **COST ECONÒMIC:** tot i ser centres públic, els preus de les escoles de música poden ser molt elevats per a moltes famílies. Això crea una desigualtat alhora de poder rebre aquesta formació, ja que ho converteix en un luxe poder obtenir aquest aprenentatge. Només és accessible amb famílies amb més recursos econòmics.
- Tot i això per garantir que la situació econòmica de les famílies no sigui un obstacle per l'accés a les escoles municipals de música, l'IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona) disposa d'una política de bonificacions sobre el preu públic, del 30%, del 50% i del 70% per a l'alumnat de 4 a 18 anys.

El nombre de sol·licituds atorgades en els darrers cursos se situa entre el 10% i l'12% del total d'alumnat matriculat als programes de llarg recorregut, de 4 a 18 anys. El curs 2022-2023 es van atorgar un total de 268 bonificacions a famílies amb alumnes matriculats en programes de llarg recorregut de 4 a 18 anys.

6. PART PRÀCTICA

Per desenvolupar la part pràctica del meu treball he dut a terme una enquesta dirigida a les famílies, una entrevista a una mestra de primària i un petit material promocional amb activitats i recursos econòmics pels infants.

6.1. ANÀLISI ENQUESTA

El primer pas per desenvolupar la part pràctica del treball, era dur a terme una enquesta per saber les opinions que tenen les famílies sobre la música dins i fora l'escola dels seus fills i filles.

Per respondre la meva hipòtesi i aconseguir els objectius del treball, tenia clar que una enquesta m'ajudaria a organitzar el treball i sobretot extreure conclusions. És una eina molt útil que m'ha servit per recollir dades i informació de manera directa per veure com viuen aquest tema. Saber que pensen els pares m'ha ajudat a entendre millor sobre la meva recerca i extreure conclusions. També m'ha ajudat per tenir una reflexió crítica, fer-me preguntes i sobretot per detectar millores o necessitats per la realitat educativa i societat actual.

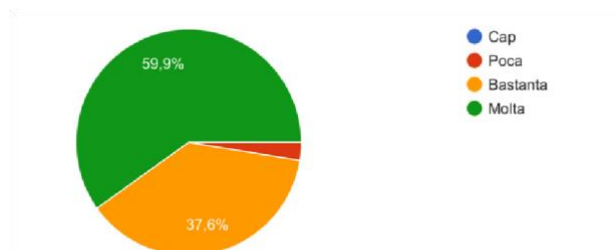
L'enquesta ha estat adreçada a les persones del nostre entorn: amics, familiars, grups de l'escola, coordinadors, directors de centres educatius, membres de l'associació de famílies d'alumnes (AFA), escoles bressol i mestres que coneixíem personalment.

Va estar oberta aproximadament un mes (mitjans d'abril fins mitjans de maig), fins que vam considerar que ja disposàvem d'un nombre suficient de respostes. En total, vam recollir 157 respostes.

Per analitzar les respostes he classificat les preguntes per subtemes. Les preguntes relacionades amb l'impacte de la música en els infants, la música dins l'escola, la música a fora l'escola i la música a casa.

IMPACTE DE LA MÚSICA:

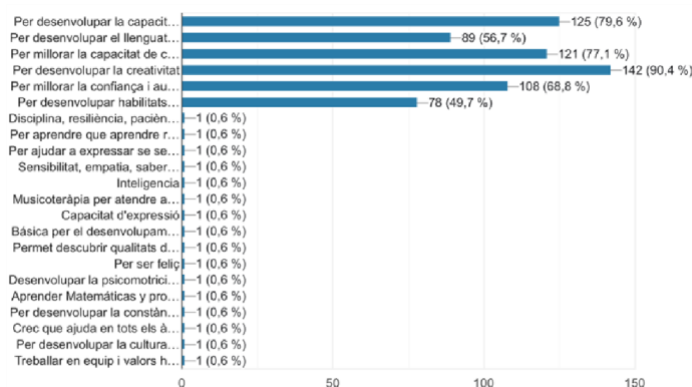
Quina importància creieu que té la música en l'educació dels infants?

Les dades recollides reflecteixen una visió positiva del paper de la música en l'educació dels infants per part de les seves famílies. Malgrat que la majoria de les enquestats no tenen una formació professional, es detecta un valor positiu en vers la potencialitat de la música en el desenvolupament dels seus fills i filles. Només un petit percentatge (2,5%) creu que la música té poca importància, que comparat amb els altres percentatges, aquest és pràcticament inexistent dins la pregunta.

Pràcticament la majoria de les famílies consideren que la música té una importància rellevant o molt rellevant en l'educació, destacant la capacitat per fomentar la creativitat, la concentració, la memòria i l'autoestima.

En quines habilitats penseu que la música pot contribuir?

Gairebé tothom coincideix en què la música ajuda a treballar i a desenvolupar habilitats i capacitats diverses com la memòria, el llenguatge, la concentració, les habilitats socials, l'autoestima i la creativitat.

Aquesta visió fa evident que veuen la música com una eina potent per l'educació i el desenvolupament dels infants i no com una matèria poc important.

Aquest reconeixement de la música contrasta amb la valoració que tenen en vers l'actual presència de la música a les escoles, que majoritàriament la perceben com insuficient. Aquesta contradicció hem fa reflexionar sobre l'espai que ocupa la música dins el currículum escolar i hem fa preguntar per què, si la majoria de les famílies consideren la música beneficiosa, no se li dona més importància i pes a l'educació escolar.

També van haver moltes respostes obertes, on les famílies podien escriure el que pensàvem. Van parlar sobre aspectes com l'empatia, la cultura de l'esforç

Per tant aquestes aportacions demostren que no només veuen la música com una eina d'aprenentatge sinó que també la veuen com una experiència que els acompanyarà al llarg de la seva vida.

Totes les habilitats han estat bastant votades, per tant veiem que les famílies donen prou importància a totes les habilitats proposades, les que destaquen més són: l'habilitat de desenvolupar la creativitat amb un 90,4% dels vots, la capacitat de memòria amb un 79,6%, la capacitat de concentració amb un 77,1% i la millora de la confiança i autoestima amb un 68,8%. Això ens dona una visió sobre quines capacitats o habilitats consideren més necessàries i importants.

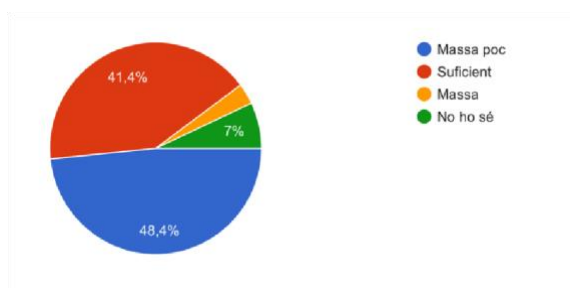
Algunes de les respostes obertes, que van escriure ells mateixos sobre les capacitats que ells creuen que poden desenvolupar els seus fills i filles, són:

- Per ser feliç
- Per descobrir qualitat d'un mateix
- Per aprendre matemàtiques i programació
- Per desenvolupar la constància, superar dificultats, responsabilitat personal, seguretat d'interacció amb el públic
- Per desenvolupar la cultura de l'esforç
- Sensibilitat, empatia, disciplina, dedicació, compromís, paciència

Aquesta pregunta en concret és la que va tenir més feedback, sobretot perquè van escriure moltes respostes i molt diverses. Hi ha una consciència generalitzada entre les famílies sobre les habilitats que fomenta la música.

DINS L'ESCOLA:

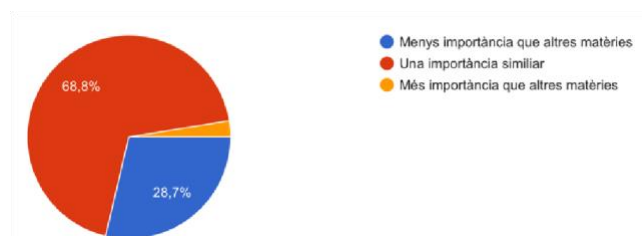
Com valoreu actualment la presència de la música a l'escola dels vostres fills/es?

Un altre aspecte que s'extreu de l'enquesta és la necessitat per part de les famílies de tenir més hores de música a l'escola. La majoria de les famílies (48,8%) consideren que hi ha poca presència de la música en l'escola dels seus fills. Voldrien que els seus fills i filles fessin més hores lectives de música, mentre que una petita part no estan d'acord.

Tot i això, és important recalcar que una petita part de les famílies es mostren indecises ("no ho sé"), la qual cosa pot suggerir que no tenen clar les hores de música que tenen els seus fills a l'escola o no tenen coneixement sobre el contingut de les sessions. Això hem fa pensar en la importància de fer més visible l'assignatura de música i el treball que es fa a les escoles per tal que les famílies tinguin més coneixement i puguin involucrar-s'hi de manera més activa.

Creieu que la música hauria de tenir el mateix pes que altres matèries com matemàtiques o llengua?

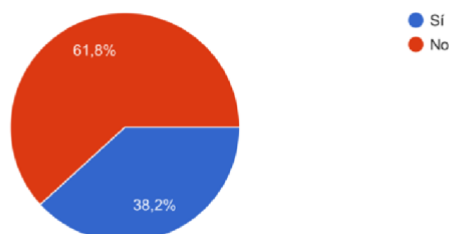

Com veiem a la gràfica un 68,8% creu que la música ha de tenir una importància similar. Per tant les famílies posen la música en un mateix pla que assignatures més teòriques o troncal com les matemàtiques o la llengua.

Alhora tenim un 28,7% que creu que la música ha de tenir menys importància que altres matèries. Això ens mostra que no li donen tant de valor a la matèria.

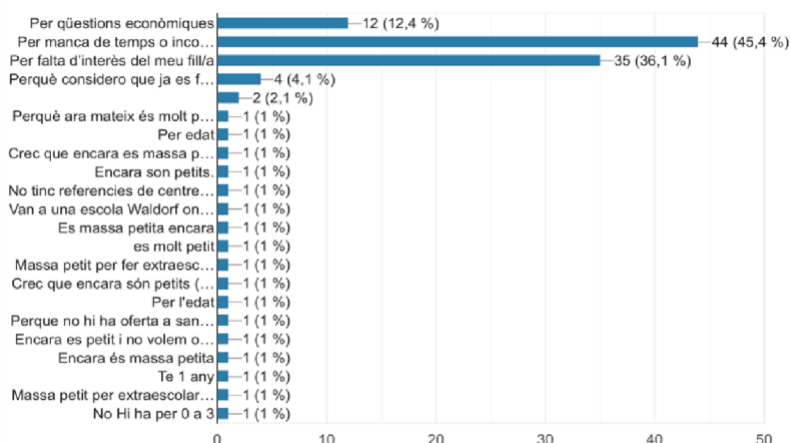
FORA DE L'ESCOLA:

El vostre fill/a realitza alguna activitat extraescolar de música?

Com podem observar en la gràfica un 61,8% de les respostes han estat que NO fan activitats extraescolars i un 38,2% que SÍ en fan. Dins del 38,2% que sí que n'estan fent, les més habituals són classes d'instruments (73,8), llenguatge musical (44,3%) i cant (42,6%). Per tant més de la meitat no reben formació musical fora de l'escola. Seguidament s'explica les raons per les quals les famílies no inscriuen els seus fills i filles a activitats musicals:

Si heu respost no, quins son els motius?

Com podem observar en la gràfica de barres els principals motius pels quals no duen a terme extraescolars de música son:

1. Per manca de temps i incompatibilitat amb altres activitats (45,4%)

Això indica que moltes famílies tenen horaris complicats o estan compromesos amb altres activitats, fet que dificulta poder inscriure als seus fills en activitats musicals.

2. Per falta d'interès del meu fill/a (36,1%)

Això ens indica que molts infants no tenen interès en les activitats musicals, fet que podríem relacionar-ho amb que potser el sistema educatiu no fomenta suficient l'interès en la música dins l'horari lectiu, per tant fora de l'horari lectiu tampoc hi ha aquest interès. També podríem pensar que hi ha una falta de promoció dins la família mateix, ja que el foment d'activitats que ens poden transmetre els pares influirà molt en les extraescolars que facin els fills i filles.

3. Per qüestions econòmiques (12,4%)

Tot i que sigui un percentatge més baix, això ens porta a pensar que la desigualtat econòmica continua estant present i que és un factor clau alhora d'inscriure els fills i filles en activitats musicals. A més que la música va acompanyada de grans despeses, ja que com hem pogut, comprovar en l'apartat 5.4. *Formació extraescolar*, la formació musical té un preu elevat (la classe, el material, instruments...).

4. Per l'edat

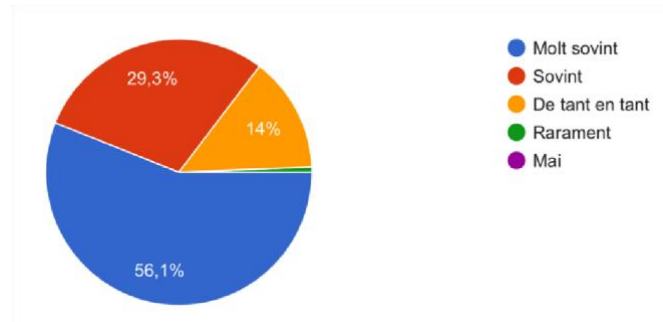
14 de les respostes estan relacionades amb l'edat dels seus fills i filles. Moltes d'elles m'han comentat que per edat (ja que son infants d'entre 0-3 anys) son encara petits i que per això no els inscriuen. Alguna persona també ha comentat que no hi ha oferta per aquestes edats.

També hi ha un 59,9% que afirma que sí que apuntarien els seus fills a activitats musicals si l'escola ho oferís com a extraescolar i a un preu més assequible. Per tant, això en demostra que hi ha una predisposició per part de les famílies, però que les condicionals no ho afavoreixen del tot. Només hi ha un petit grup (7%) que descarta la música com a extraescolar.

Ara bé, un 59,9% afirma que apuntaria els seus fills a activitats musicals si l'escola les oferís a un reu assequible. Per tant això ens demostra que sí que hi ha predisposició i interès per part de les famílies en apuntar els seus fills i filles a les activitats però que les condicions no ho afavoreixien. Només un petit grup (7%) descarta la música com a extraescolar.

LA MÚSICA A CASA:

A casa, escolteu música sovint?

Veiem que més de la meitat amb un 56,1% escolten molt sovint música a casa i un 29,3% sovint. Això és important perquè ens demostra que a casa també hi ha interès en la música. Això és molt important perquè els interessos dels fills i fills dependrà molt del que els pares els fomentin a casa.

També això ens mostra que des de casa desenvolupen l'audició musical, la sensibilitat auditiva i sensibilitat d'expressió i de moviment.

Com ens mostra la gràfica un percentatge vaig ha votat que rarament escolta música i un tenim un 0% que mai han escoltat música.

Una de les preguntes va ser sobre els estils musicals que escoltaven a casa. El que va tenir un gran percenentatge va ser el pop (84,1%), seguit del rock (61,1%) i la música clàssica (36,3%). També apareixen altres estils musicals (amb percentatges mes baixos), cosa que reflecteix una gran diversitat de gustos i una riquesa cultural dins la família.

6.2. ENTREVISTA

Es va dur a terme una entrevista a l'Anna Giribet Cabanes, mestra de música d'Educació Infantil i Educació Primària de l'Institut Escola Onze de Setembre de Sant Quirze del Vallès. L'entrevista també és una eina molt útil per rebre informació més desenvolupada i profunda sobre algú experimentat o professional del tema. Les mestres són les que viuen de primera mà la reacció i l'interès dels alumnes a l'escola. A continuació s'exposa les conclusions que s'ha extret de l'entrevista.

Una de les primeres idees a destacar és que la música té molta importància a l'etapa d'infantil i primària però que sovint queda més oblidada i desvalorada a mesura que l'alumnat avança de curs, especialment a secundària.

L'Anna li va donar molta importància a les capacitats i les habilitats que ella fomenta a classe. Creu que la música és una eina bàsica i essencial per l'estimulació global dels infants afavorint el desenvolupament del llenguatge, de les habilitats socials, la inclusió i l'expressió. A més fomenta un ampli ventall de capacitats com l'ordre, la creativitat, els rols socials, el lideratge positiu, l'expressió emocional i en sentiments.

Ella em va parlar que es una assignatura on molts alumnes poden destacar, especialment aquells que no destaquen tant en altres àrees acadèmiques. Per tant això els hi proporciona autoestima i motivació.

També li vaig preguntar per les habilitats que treballa a la classe i em va destacar sobretot la discriminació auditiva i l'atenció. Ella li dona molt importància a la capacitat de captar els petits detalls com els silencis, les entrades, els tancament, així com la cohesió de grup, l'admiració mútua entre alumnes i professor, l'observació, l'escolta, però sobretot viure al màxim aquell moment del present quan estan a la classe. El seu recurs principal és el coneixement de la pròpia docent i el piano (imprescindible per la discriminació auditiva i l'escolta). A més, durant la pandèmia es van introduir recursos nous que han enriquit algunes activitats.

Un altre aspecte a destacar és la relació de la docent amb els seus alumnes. Venen a classe amb una actitud relaxada i sentint-se amb plena llibertat d'expressió, creant un entorn segur i amb confiança que potser no es produeix en altres matèries. Això crea una relació especial amb la docent convertint-la en un referent significatiu per molts alumnes.

Pel que fa la reacció davant les activitats que es donen a terme, l'Anna em destaca que venen a classe amb molta expectativa, sempre amb ganes de preguntar coses i mostrant molta curiositat. No tenen por a res, sobretot els petits, es llancen a fer les activitats sense por. En el cas dels

grans, que ja tenen una identitat més establerta i son més conscients, sempre fan propostes pròpies. També aquests mostren menys entusiasme quan hi ha una activitat més tècnica o escrita. Però en general és una molt bona actitud, sempre receptius i mostrant molt d'interès. Tot i així, aquest interès es manté viu dins l'escola, però son pocs infants els que fan música d'extraescolar.

Alguns aspectes més negatius a destacar és el reconeixement de l'assignatura. La música està molt poc valorada i reconeguda institucionalment, sobretot perquè no rep prou temps en l'horari lectiu ni en el claustre de docents. L'Anna considera que 1h setmanal no és suficient i que s'hauria d'ampliar a 2 hores setmanals (1h de pràctica i 1h de teoria i escolta). A més creu que no hi ha una visió clara, per les famílies, del que es fa a l'aula, ja que mostren molt d'interès quan hi ha esdeveniment visibles (concerts de Nadal o els balls de final de curs), però hi ha una manca de comunicació entre el docent i les famílies, ja que la figura visible en les reunions sovint només és el tutor del curs.

Per acabar, es van fer propostes de millora com l'augment d'hores lectives a 2 hores per setmana i més pressupost en experiències musicals per enriquir el desenvolupament de l'infant (concerts en directe, visites a auditoris, tallers musicals...).

6.3. MATERIAL PROMOCIONAL (TRÍPTIC PLEGABLE)

Per acabar la part pràctica, he creat un material promocional adreçat a les famílies de les escoles en format de tríptic plegable. He elaborat el disseny del material a través del *Canva*.

Aquest material es repartirà entre les famílies amb l'objectiu de promoure i fomentar la importància que té la música en el desenvolupament dels seus fills i filles. Es tracta d'un material on s'ofereixen diferents recursos i activitats que les famílies poden dur a terme a casa sense necessitat de gastar diners ni disposar de música gravada. Son activitats senzilles i accessibles per a tothom per fomentar un vincle amb la música des de ben petits.

Son activitats on es necessita d'una persona en sí mateixa; el seu cos, la seva veu, el seu pensament i la seva creativitat. També es proposa una activitat amb materials que tenim per casa, com els estris de la cuina (olles, culleres, paelles...).

A la primera pàgina es presenta una petita introducció per posar en context la temàtica del material.

A la segona pàgina es presenten alguns dels beneficis que té la música en el desenvolupament infantil, tot remarcant que estan científicament comprovats per diversos estudis.

- Millora de la memòria i l'atenció
- Millora del llenguatge, lectura i pensament matemàtic
- Fomenta els vincles socials i treball en equip
- Estimula la creativitat i expressió

A la tercera pàgina s'expliquen les activitats. En total han estat 5 activitats:

- Batucada casolana: agafeu tots els estris de cuina i mobles de casa (olles, culleres, per començar una batucada en família
- El ball del sentiments: no tots els dies ens sentim de la mateixa forma. Amb aquest joc podeu exterioritzar les vostres emocions a través del moviment corporal. Escolliu una música o una cançó que representi allò que sentiu en aquell moment.
- Cantem un història: creeu entre tots al ritme d'una melodia una petita història! utilitzeu la vostra imaginació, aneu afegint diferents paraules al ritme d'una cançó que ja sapigueu o inventeu la melodia.
- Podeu adaptar aquest joc i utilitzar-lo com un recurs d'aprenentatge acadèmic per repassar amb els vostres fills i filles el temari d'alguna assignatura (les taules de multiplicar, vocabulari d'anglès, els tipus de verbs, sumes i restes, les notes musicals, els colors, els animals...).

- Joc del silenci: un joc una mica més relaxant per aquells més neguitosos. Només cal seure al terra, tancar els ulls i fer silenci. El primer que parli perd el joc!
- Música amb el cos (body tap): l'objectiu es crear un ritme amb el vostre propi cos. Podeu fer ús de les vostres mans, els peus, el pit, les espatlles, els dits.

FEM MÚSICA A CASA!

SABEU QUE PER FER MÚSICA NO CAL FORMACIÓ PRÈVIA?
PREPAREU LES VOSTRES OÏDES, LA VEU, EL COS I SOBRETOT LA VOSTRA CREATIVITAT!

CONTACTE: 606 576 401
NATALIABALBOACLADELLAS@GMAIL.COM

QUINS BENEFICIS TÉ LA MÚSICA EN ELS VOSTRES FILLS I FILLES?

HI HA MOLTS ESTUDIS QUE DEMOSTREN L'IMPACTE DE LA MÚSICA EN ELS INFANTS: VOLEU SABER QUINS SON?

MILLORA LA MEMÒRIA I L'ATENCIÓ

MILLORA DEL LLENGUATGE, LECTURA I PENSAMENT MATEMÀTIC

FOMENTA ELS VINCLER SOCIALS I TREBALL EN EQUIP

ESTIMULA LA CREATIVITAT I EXPRESSIÓ

ACTIVITATS MUSICALS PER FER A CASA

BATUCADA CASOLANA

Agafeu tots els estris de cuina i mobles de casa (olles, culleres) per començar una batucada en família.

EL BALL DELS SENTIMENTS

No tots els dies ens sentim de la mateixa forma. Amb aquest joc podeu exterioritzar les vostres emocions a través del moviment corporal. Escolliu una música o una cançó que representi allò que sentiu en aquell moment.

CANTEM UNA HISTÒRIA

Creeu entre tots al ritme d'una melodia una petita història! Utilitzeu la vostra imaginació, aneu afegint diferents paraules al ritme d'una cançó que ja sapigueu o inventeu la melodia.

- Podeu adaptar aquest joc i utilitzar-lo com un recurs d'aprenentatge acadèmic per repassar amb els vostres fills i filles el temari d'alguna assignatura (les taules de multiplicar, vocabulari d'anglès, els tipus de verbs, sumes i restes, les notes musicals, els colors, els animals...).

JOC DEL SILENCI

Un joc una mica més relaxant per aquells més nerviosos. Només cal seure al terra, tancar els ulls i fer silenci. El primer que parli perd el joc!

MÚSICA AMB EL COS

Creeu un ritme amb el vostre propi cos. Podeu fer ús de les vostres mans, els peus, el pit, les espatlles, els dits.

7. CONCLUSIONS

Després d'haver dut a terme aquest treball, puc afirmar que he assolit tots els objectius plantejats i hem pogut donar resposta a la pregunta de recerca: Quina importància té l'educació musical en el desenvolupament global dels infants a Catalunya, i com es viu en l'àmbit escolar i extraescolar?

L'objectiu principal d'aquest treball era analitzar els beneficis de la música en l'etapa infantil, així com destacar la seva importància pel desenvolupament integral dels infants. També es volia fer una anàlisi sobre la situació actual de l'ensenyament musical.

Podem constatar que la música sí que influeix de manera significativa en el desenvolupament integral dels infants, millorant i facilitant el seu rendiment acadèmic, el seu desenvolupament cognitiu, social i personal. Aquesta afirmació, que ja partia com una evidència intuïtiva al començament del treball, s'ha comprovat i demostrat a través de tot tipus de fonts, tant primàries com secundàries. He obtingut informació directa a partir d'una entrevista, una enquesta i documents oficials (decrets, currículum educatiu...). Les fonts secundàries han estat sens dubte les que m'han aportat una visió més ampla sobre el tema: articles acadèmics, revistes, llibres, estudis acadèmics...

Doncs amb tota aquesta informació ha quedat demostrat que la música juga un paper fonamental en el desenvolupament cognitiu, motriu, social, emocional (Hallam, 2010; Aróstegui, 2016; Cirelli, 2014). És una eina essencial i de millora significativament pel creixement dels alumnes. A més els fomenta una sèrie de capacitats fonamentals per a la seva educació i formació de la persona (creativitat, l'escolta, l'atenció, l'observació, sensibilitat). Unes capacitats diferents en comparació amb altres àrees acadèmiques.

Tot i això, cal tenir present que el món dels infants és més profund i complex del que un Treball Final de Grau pot abastar. Considero que és molt important tenir en compte que cada alumne és diferent i és únic, i cadascun presenta unes necessitats, característiques i capacitats pròpies, que a més poden variar segons el seu context cultural, educatiu o familiar. També cal prendre atenció aquells alumnes amb necessitats específiques que necessiten un suport educatiu diferent, com poden ser el TEA, el TDAH o la dislèxia, entre d'altres.

Per tant segons quins recursos o estratègies poden funcionar molt bé per molt infants, però poden no funcionar per uns altres.

Ara bé, malgrat les nombroses evidències que ens demostren els beneficis de la música, aquesta sovint queda en un segon pla. Amb la recerca bibliogràfica i sobretot amb les enquestes que es van dur a terme, per saber les opinions dels familiars, veiem que l'educació musical no està tan valorada en el currículum escolar. Actualment hi ha un problema i és la manca d'hores que s'imparteixen per l'assignatura comparat amb altres assignatures més troncales.

Els resultat de l'enquesta ens mostra una contradicció significativa: les famílies valoren positivament la música dins l'escola, asseguren que l'escolten sovint a casa, voldrien que els seus fills/es tinguessin més hores de música a l'escola i consideren que és una eina valuosa pel desenvolupament de diferents habilitats i capacitat cognitives, emocionals, socials i artístiques, poques d'elles li donen importància fora de l'escola, especialment amb els extraescolars de música. Un dels factors principals que hem pogut veure a través de les enquestat és la manca d'oferta per als més petits, la falta d'interès, la poca conciliació horària o les qüestions econòmiques.. Això conjuntament amb la recerca acadèmica i bibliogràfica, podem dir que és cert. Avui dia la música queda en un segon pla. Aquesta contradicció ens porta a la reflexió i em crea preguntes com: *per què, si les famílies valoren i reconeixen la importància de la música pels seus fills i filles, no se li dona un paper més significatiu dins el sistema educatiu i les rutines dels infants com en les activitats musicals fora de l'escola?*

Les reformes educatives que s'han dut a terme els últims anys marcades per una visió economicista i tecnocràtica del sistema educatiu, on les disciplines o matèries considerades més "útils" pel mercat laboral han deixat l'educació musical en un segon pla sense considerar-la una necessitat formativa bàsica (Davies, 2014; Schiller, 2014; Alvarado, 2018). A més, la idea de que la música comercial incideix en la cultura musical i en el marc curricular, el consum de la televisió i les xarxes socials també provoca aquest crisi en l'educació musical. A tot això es suma la manca de recursos o les infraestructures inadequades, i la insuficient formació del específica del professorat. Aquests factors perpetuen aquesta crisi en el panorama de l'ensenyament musical actual i agreugen el desplegament d'una educació musical coherent amb les necessitats dels infants.

Doncs caldria aprofundir més en aquesta aparent contradicció, i seria interessant desenvolupar estudis que analitzessin els motius reals d'aquesta dicotomia entre la valoració que les famílies donen a la música i la seva materialització en pràctiques educatives i extraescolars. *Per què la*

música queda en un segon pla, malgrat el valor emocional que sembla tenir per moltes famílies?

Cal repensar com es planteja la música a les escoles i com es comunica la seva importància.

En tot cas, val la pena seguir investigant aquest tema, ja que aquesta realitat em fa reflexionar sobre que no hi ha prou amb valorar la música de manera abstracte o simbòlica, sinó que es necessiten condicions i millores reals i concretes perquè aquesta valoració tingui realment el lloc que li correspon convertint-se en una acció real i un compromís educatiu.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I WEBGRAFIA

- Almoguera Martón, A. (2019). Una intervención psicoeducativa y musical en educación primaria. *International Journal of Developmental and Educational Psychology Revista INFAD de psicología*, 2(1), 151. <https://doi.org/10.17060/ijodaep.2019.n1.v2.1422>
- Alluri, V., Toiviainen, P., Burunat, I., Kliuchko, M., Vuust, P., & Brattico, E. (2017). Connectivity patterns during music listening: Evidence for action-based processing in musicians. *Human Brain Mapping*, 38(6), 2955-2970. <https://doi.org/10.1002/hbm.23565>
- Angel-Alvarado, R. (2018). La crisis de la educación musical como consecuencia de la decadencia de la institución educativa. *Revista Educación*, 677-698. <https://doi.org/10.15517/revedu.v42i2.29055>
- Anshel, M. H., & Marisi, D. Q. (1978). Effect of music and rhythm on physical performance. *Research Quarterly American Alliance for Health Physical Education and Recreation*, 49(2), 109-113. <https://doi.org/10.1080/10671315.1978.10615514>
- Anttila, M. (2010). Problems with school music in Finland. *British Journal of Music Education*, 27(3), 241-253. <https://doi.org/10.1017/s0265051710000215>
- Aróstegui, J. L. (2016). Exploring the global decline of music education. *Arts Education Policy Review*, 117(2), 96-103. <https://doi.org/10.1080/10632913.2015.1007406>
- Au - Muñoz, T.-. J. (2009). SP - T1 - La formación del profesorado de Educación Secundaria: Contenidos y aprendizajes docentes VL - 350 JO - Revista de educación. N^o, 350.
- Barrett, M. S., Flynn, L. M., Brown, J. E., & Welch, G. F. (2021). Music education and its role in supporting young children's learning and development: Research-based evidence and implications for practice. *Arts Education Policy Review*, 122(1), 7-20.
- Bayanova, L. F., Bukhalenкова, D. A., Dolgikh, A. G., & Chichinina, E. A. (2021). The impact of music training on the cognitive development of preschool and junior school children: A review of research. *RUDN Journal of Psychology and Pedagogics*, 18(4), 751-769. <https://doi.org/10.22363/2313-1683-2021-18-4-751-769>
- Beisman, G. L. (1967). Effect of rhythmic accompaniment upon learning of fundamental motor skills. *Research Quarterly American Association for Health Physical Education and Recreation*, 38(2), 172-176. <https://doi.org/10.1080/10671188.1967.10613376>
- Belletich, O., R. Wilhelmi, M., & Angel-Alvarado, R. (2016). La educación musical en la formación básica en España. El problema de la dispersión curricular. *Perspectiva educacional*, 55(2), 158-170. <https://doi.org/10.4151/07189729-vol.55-iss.2-art.454>
- Blasco-Magraner, J. S., Bernabe-Valero, G., Marín-Liébana, P., & Moret-Tatay, C. (2021). Effects of the educational use of music on 3- to 12-year-old children's emotional development: A

systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 3668. <https://doi.org/10.3390/ijerph18073668>

BOE-A-2013-12886 *Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa.* (s/f). Boe.es. Recuperado el 10 de junio de 2025, de <https://www.boe.es/eli/es/lo/2013/12/09/8>

BOE-A-2020-17264 *Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.* (s/f). Boe.es. Recuperado el 10 de junio de 2025, de <https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3>

Bolívar, A. (2007). La formación inicial del profesorado de secundaria y su identidad profesional. *Estudios sobre Educación*, 12, 13–30.

Brodsky, W., & Sulkin, I. (2011). Handclapping songs: a spontaneous platform for child development among 5–10-year-old children. *Early Child Development and Care*, 181(8), 1111–1136. <https://doi.org/10.1080/03004430.2010.517837>

Carrero, V., Soriano, R., & Trinidad, A. (2012). *Teoría fundamentada Grounded theory: El desarrollo de la teoría desde la generalización conceptual*. Centro de Investigaciones Sociológicas.

Cartwright, M. (2013). Música en la antigua Grecia. *Enciclopedia de la Historia del Mundo*. <https://www.worldhistory.org/trans/es/1-11681/musica-en-la-antigua-grecia/>

Chin, T., & Rickard, N. S. (2014). Emotion regulation strategy mediates both positive and negative relationships between music uses and well-being. *Psychology of Music*, 42(5), 692–713. <https://doi.org/10.1177/0305735613489916>

Cirelli, L. K., Einarson, K. M., & Trainor, L. J. (2014). Interpersonal synchrony increases prosocial behavior in infants. *Developmental Science*, 17(6), 1003–1011. <https://doi.org/10.1111/desc.12193>

Colley, A. (2008). Young people's musical taste: Relationship with gender and gender-related traits 1. *Journal of applied social psychology*, 38(8), 2039–2055.

Colombia Medica (Vol. 32, Número 4). (2001). Universidad del Valle.

Cordero, R., Begines, A., & Díaz, B. P. (2011). *La interdisciplinariedad de la música en la etapa de Educación Primaria*. 151–162. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3877921.pdf>

Corrigall, K. A., & Schellenberg, E. G. (2015). Predicting who takes music lessons: parent and child characteristics. *Frontiers in Psychology*, 6, 282. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00282>

Cruz, J., & Intxausti, N. (2013). La educación artística en Nicaragua: Una investigación en el marco de la cooperación educativa Iberoamericana. *Revista iberoamericana de educación*, 61, 143–158.

- Curriculum* 21/2023. (s. f.). XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/infantil/curriculum-21-2023/>
- Davies, W. (2014). Neoliberalism: A bibliographic review. *Theory, Culture & Society*, 31(7–8), 309–317. <https://doi.org/10.1177/0263276414546383>
- De Barcelona, D. (s. f.). *Xarxa d'Escoles Municipals de Música i Arts - Xarxa d'escoles municipals - diba.cat*. Xarxa D'escoles Municipals. <https://www.diba.cat/ca/web/xarxa-escolesmunicipals/xarxa-escoles-musica-arts>
- Degé, F., Kubicek, C., & Schwarzer, G. (2011). Music lessons and intelligence: A relation mediated by executive functions. *Music Perception*, 29(2), 195–201. <https://doi.org/10.1525/mp.2011.29.2.195>
- Degé, F., Wehrum, S., Stark, R., & Schwarzer, G. (2011). The influence of two years of school music training in secondary school on visual and auditory memory. *The European Journal of Developmental Psychology*, 8(5), 608–623. <https://doi.org/10.1080/17405629.2011.590668>
- del Pozo, M. J. V. (2009). La educación musical en la historia de Occidente. *Neuma (Talca)*, 1, 218–232. <https://neuma.utam.cl/index.php/neuma/article/view/182>
- Falcón Linares, C. (2021). Cómo formar al profesorado de secundaria para satisfacer las necesidades educativas de la próxima década. *Estudios Pedagógicos*, 47(2), 215–229. <https://doi.org/10.4067/s0718-07052021000200215>
- Fernández, G. D., & Yjiménez, E. P. (2019). Experiencias y reflexiones sobre la formación inicial del profesorado de enseñanza secundaria: Retos y alternativas. *Profesorado. Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 23(3).
- Fustinoni, O. (2021). *El cerebro y la música: emoción*.
- Gargiulo, C., Moreno, M., & Duarte, J. (2011). *Infraestructura escolar y aprendizajes en la educación básica latinoamericana: Un análisis a partir del SERCE*. Inter-American Development Bank.
- Georgii-Hemming, E., & Westvall, M. (2010). Music education – a personal matter? Examining the current discourses of music education in Sweden. *British Journal of Music Education*, 27(1), 21–33. <https://doi.org/10.1017/s0265051709990179>
- Habibi, A., Cahn, B. R., Damasio, A., & Damasio, H. (2016). Neural correlates of accelerated auditory processing in children engaged in music training. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 21, 1–14. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2016.04.003>
- Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal Of Music Education*, 28(3), 269–289. <https://doi.org/10.1177/0255761410370658>
- Hallam, S., & Himonides, E. (2022). *The Power of Music: An Exploration of the Evidence*. Open Book Publishers.

- Hargreaves, D. J., & North, A. C. (2012). *Music and youth culture*. Oxford University Press.
- Ho, Y.-C., Cheung, M.-C., & Chan, A. S. (2003). Music training improves verbal but not visual memory: cross-sectional and longitudinal explorations in children. *Neuropsychology*, 17(3), 439–450. <https://doi.org/10.1037/0894-4105.17.3.439>
- Herrera, L., Lorenzo, O., Defior, S., Fernandez-Smith, G., & Costa-Giomi, E. (2010). Effects of phonological and musical training on the reading readiness of native- and foreign-Spanishspeaking children. *Psychology Of Music*, 39(1), 68
81. <https://doi.org/10.1177/0305735610361995>
- Huotilainen, M., & Tervaniemi, M. (2018). Planning music-based amelioration and training in infancy and childhood based on neural evidence. *Annals Of The New York Academy Of Sciences*, 1423(1), 146-154. <https://doi.org/10.1111/nyas.13655>
- Imbernón, F., & Colén, M. T. (2015). Los vaivenes de la formación inicial del profesorado. Una Reforma siempre inacabada. *Tendencias Pedagógicas*, 25, 57–76.
- Imbernón Muñoz, F. (2019). La formación del profesorado de Secundaria: La eterna pesadilla. *Profesorado (Granada)*, 23(3), 151–163. <https://doi.org/10.30827/profesorado.v23i3.9302>
- Jentschke, S., Friederici, A. D., & Koelsch, S. (2014). Neural correlates of music-syntactic processing in two-year old children. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 9, 200208. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2014.04.005>
- Jorquera Jaramillo, M. C. (2010). Modelos didácticos en la enseñanza musical: el caso de la escuela española. *Revista Musical Chilena*, 64(214), 52–74. <https://doi.org/10.4067/s071627902010000200006>
- Kirschner, S., & Tomasello, M. (2009). Joint drumming: social context facilitates synchronization in preschool children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 102(3), 299–314. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2008.07.005>
- Kirschner, S., & Tomasello, M. (2010). Joint music making promotes prosocial behavior in 4-yearold children☆☆. *Evolution and Human Behavior: Official Journal of the Human Behavior and Evolution Society*, 31(5), 354–364. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2010.04.004>
- Kostelnik, M. J., Soderman, A. K., Whiren, A. P., & Rupiper, M. L. (2019). *Developmentally appropriate curriculum: Best practices in early childhood education*. Pearson.
- Kraus, N., Hornickel, J., Strait, D. L., Slater, J., & Thompson, E. (2014). Engagement in community music classes sparks neuroplasticity and language development in children from disadvantaged backgrounds. *Frontiers In Psychology*, 5. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.01403>
- Kraus, N., Slater, J., Thompson, E. C., Hornickel, J., Strait, D. L., Nicol, T., & White-Schwoch, T. (2014). Music Enrichment Programs Improve the Neural Encoding of Speech in At-Risk Children. *Journal Of Neuroscience*, 34(36), 11913-11918. <https://doi.org/10.1523/jneurosci.1881-14.2014>

La educación formal en la nueva ecología del aprendizaje: tendencias, retos y agenda de investigación. (s/f). 156–170.

La Formación del Profesorado en Educación Musical ante la Convergencia Europea en Enseñanzas Universitarias. (s/f). Gob.es. Recuperat de <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/revista-de-educacion/numeros-revistaeducacion/numeros-antiores/2006/re341/re341-34.html>

Liceras, A. (2014). La educación informal de los medios de comunicación y la protección de los menores de la violencia en televisión: Historia de un fracaso. *Profesorado*, 18(2), 353–365.

Linnavalli, T., Putkinen, V., Lipsanen, J., Huotilainen, M., & Tervaniemi, M. (2018). Music playschool enhances children's linguistic skills. *Scientific Reports*, 8(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-018-27126-5>

Lluis-Puebla, E. (2002). La matemática en la música. *Pro mathematica*, 16, 129–143.

López-Pelaéz, M. (2010). El papel de la música y las artes en la educación integral. *Arte y movimiento*, 37–44.

Lorenzo-Quiles, O., & Cárdenas, R. (2010). Antecedentes y actualidad de la música y la educación musical en Colombia. *Arte y ciencia, creación y responsabilidad*, 2.

Lorenzo, O., Herrera, L., Hernández-Candelas, M., & Badea, M. (2014). Influence of Music Training on Language Development. A Longitudinal Study. *Procedia - Social And Behavioral Sciences*, 128, 527–530. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.200>

Los vaivenes de la formación inicial del profesorado. Una Reforma siempre inacabada. (s/f). *Tendencias Pedagógicas*, 25, 57–76.

Martínez-Molina, N., Mas-Herrero, E., Rodríguez-Fornells, A., Zatorre, R. J., & Marco-Pallarés, J. (2016). Neural correlates of specific musical anhedonia. *Proceedings Of The National Academy Of Sciences*, 113(46). <https://doi.org/10.1073/pnas.1611211113>

Martin-Requejo, K., & Santiago-Ramajo, S. (2021). Últimos avances científicos de los efectos neuropsicológicos de la educación musical. *ARTSEDUCA Revista Electrónica de Educación En las Artes*, 31, 275–286. <https://doi.org/10.6035/artseduca.5976>

Mbe, S. H. (2015). *The power of music: A research synthesis on the impact of actively making music on the intellectual, social and personal development of children and young people.* International Music Education Research Centre (Imerc) Press.

Mejía, P. P. (2010). *DIDÁCTICA DE LA MÚSICA*. Pearson Educación.

Meyer, J., Oguz, P. G., & Moore, K. S. (2018). Superior fluid cognition in trained musicians. *Psychology Of Music*, 48(3), 434–447. <https://doi.org/10.1177/0305735618808089>

- Nieve, H., & Yjukku-Sihvomen, R. (2009). El currículo en la formación del profesorado de Educación Secundaria. *Revista de Educación*, 350, 173–202.
- Oriol, N. (1992). El profesor especialista en educación musical en la educación primaria: Formación y acceso. *Revista Interuniversitaria de formación del profesorado*, 15–33.
- Osborne, M. S., McPherson, G. E., Faulkner, R., Davidson, J. W., & Barrett, M. S. (2016). Exploring the academic and psychosocial impact of El Sistema-inspired music programs within two low socio-economic schools. *Music Education Research*, 18(2), 156–175. <https://doi.org/10.1080/14613808.2015.1056130>
- Osborne, M. S., McPherson, G. E., Faulkner, R., Davidson, J. W., & Barrett, M. S. (2015). Exploring the academic and psychosocial impact of El Sistema-inspired music programs within two low socio-economic schools. *Music Education Research*, 18(2), 156–175. <https://doi.org/10.1080/14613808.2015.1056130>
- Osses Bustingorry, S., Sánchez Tapia, I., & Ibáñez Mansilla, F. M. (2006). Investigación cualitativa en educación: Hacia la generación DE teoría a través Del Proceso analítico. *Estudios Pedagógicos*, 32(1). <https://doi.org/10.4067/s0718-07052006000100007>
- Piro, J. M., & Ortiz, C. (2009). The effect of piano lessons on the vocabulary and verbal sequencing skills of primary grade students. *Psychology of Music*, 37(3), 325–347. <https://doi.org/10.1177/0305735608097248>
- Plaza, J. L. A. (s/f). *La Formación del Profesorado en Educación Musical ante*. Gob.es. Recuperat de <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/dam/jcr:bed7a2d4-8a2a-4ead-9ee68c7e03896796/re34134-pdf.pdf>
- Portowitz, A., Peppler, K. A., & Downton, M. (2014). In Harmony: A technology-based music education model to enhance musical understanding and general learning skills. *International Journal of Music Education*, 32(2), 242–260. <https://doi.org/10.1177/0255761413517056>
- Prieto, E. (2016). *Música y paideia: il cortegiano de castiglione en la formación del arquetipo moral en el humanismo español (Tesis doctoral)*.
- Rauscher, F. H., & Zupan, M. A. (2000). Classroom keyboard instruction improves kindergarten children's spatial-temporal performance: A field experiment. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(2), 215–228. [https://doi.org/10.1016/s0885-2006\(00\)00050-8](https://doi.org/10.1016/s0885-2006(00)00050-8)
- Reybrouck, M., & Brattico, E. (2015). Neuroplasticity beyond Sounds: Neural Adaptations Following Long-Term Musical Aesthetic Experiences. *Brain Sciences*, 5(1), 69–91. <https://doi.org/10.3390/brainsci5010069>
- Rodríguez Peñuela, J. A. (2025). Música, Educación y Diversidad: El Impacto del Festival Nuevo Horizonte en la Escuela Rural. *Ciencia Latina Revista Científica Multidisciplinar*, 9(1), 11100–11123. https://doi.org/10.37811/cl_rcm.v9i1.16690

- Rose, A. J. (2002). Co-rumination in the friendships of girls and boys. *Child Development*, 73(6), 1830–1843. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00509>
- Rose, D., Jones Bartoli, A., & Heaton, P. (2019). Measuring the impact of musical learning on cognitive, behavioural and socio-emotional wellbeing development in children. *Psychology of Music*, 47(2), 284–303. <https://doi.org/10.1177/0305735617744887>
- Samper, A. (2016). La educación musical como derecho humano: Hacia una pedagogía estética, ética y diversa. *Cuadernos de Música, Artes Visuales y Artes Escénicas*, 11, 9–13.
- Sánchez, C. (1998). La interdisciplinariedad y la educación musical. En *Contextos, Estudios de Humanidades y Ciencias Sociales* (pp. 227–233).
- Schellenberg, E. G., & Mankarious, M. (2012). Music training and emotion comprehension in childhood. *Emotion (Washington, D.C.)*, 12(5), 887–891. <https://doi.org/10.1037/a0027971>
- Schipper, S. (2014). The financial crisis and the hegemony of urban neoliberalism: Lessons from Frankfurt am Main: The financial crisis and neoliberal hegemony in Frankfurt. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38(1), 236–255. <https://doi.org/10.1111/14682427.12099>
- Söderman, J., & Sernhede, O. (2015). Hip-hop – what’s in it for the academy? Self-understanding, pedagogy and aesthetical learning processes in everyday cultural Praxis. *Music Education Research*, 18(2), 142–155. <https://doi.org/10.1080/14613808.2015.1049257>
- Stekić, K. (2024). The role of active and passive music engagement in cognitive development: A systematic review. *International Journal of Music Education*. <https://doi.org/10.1177/02557614241268049>
- The power of music: a research synthesis of the impact of actively making music on the intellectual, social and personal development of children and young people.* (s/f). International Music Education Research Centre.
- Thompson, W. F., Schellenberg, E. G., & Husain, G. (2004). Decoding speech prosody: do music lessons help? *Emotion (Washington, D.C.)*, 4(1), 46–64. <https://doi.org/10.1037/15283542.4.1.46>
- Touriñán López, J. M., & Longueira Matos, S. (2009). FORMACIÓN DE CRITERIO A FAVOR DE LA MÚSICA COMO ÁMBITO DE EDUCACIÓN. *Bordón. Revista De Pedagogía*, 61(1), 43–59
- Valles Del Pozo, M. J. (2009). La educación musical en la historia de Occidente: Apuntes para la reflexión. *Neuma (Talca)*, 1, 218–232.
- Varela, A. V. (2010). Reseña de «Tu cerebro y la música. El Estudio Científico de una Obsesión Humana» de Daniel J. Levitin. *Trans. Revista Transcultural de Música*, 14, 1–5. <https://www.redalyc.org/pdf/822/82220947031.pdf>

Villarreal, M. F., Cerquetti, D., Caruso, S., Aranguren, V. S. L., Gerschovich, E. R., Frega, A. L., & Leiguarda, R. C. (2013). Neural Correlates of Musical Creativity: Differences between High and Low Creative Subjects. *PLoS ONE*, 8(9), e75427. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0075427>

Wikipedia contributors. (s/f). *Harmonia de les esferes*. Wikipedia, The Free Encyclopedia. https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Harmonia_de_les_esferes&oldid=34698267

Wong, S. S. H., & Lim, S. W. H. (2017). Mental imagery boosts music compositional creativity. *PLoS ONE*, 12(3), e0174009. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0174009>

9. ANNEXOS

TAULA ENQUESTA:

PREGUNTA	RESPOSTA	PERCENTATGE
1. Municipi on residiu	1. Sant Quirze del Vallès 2. Sabadell 3. Sant Pere de Ribes 4. Barcelona 5. Terrassa 6. Rubí 7. Girona 8. Sant Cugat del Vallès 9. Montornès del Vallès 10. Les Corts 11. Mataró 12. Viladecavalls 13. Eixample 14. Badalona 15. Granollers 16. Castellar del Vallès 17. Cornellà 18. Altafulla 19. Caldes de Malavella 20. En blanc	1. 46 respostes 2. 43 respostes 3. 15 respostes 4. 10 respostes 5. 11 respostes 6. 3 respostes 7. 2 respostes 8. 8 respostes 9. 1 respostes 10. 1 respostes 11. 1 respostes 12. 1 respostes 13. 1 respostes 14. 1 respostes 15. 2 respostes 16. 2 respostes 17. 2 respostes 18. 1 respostes 19. 1 respostes 20. 3 respostes
2. Número de fills/es	1. 1 fill 2. 2 fills 3. 3 Fills 4. 4 fills 5. 5 Fills 6. Tres bessons, trigèmins, múltiples	1. 28,8% 2. 56,4% 3. 12,8% 4. 1,3% 5. 0% 6. 0,6%
3. Edat fills/es:	1. 0-3 2. 3-6 3. 6-9 4. 9-12 5. 12-15 6. 15-18	1. 16,7% 2. 21,3% 3. 3. 22,7% 4. 14,7% 5. 14% 6. 10,7%

4. Formació musical dels pares/mares	1. Cap formació musical 2. Formació bàsica 3. Escola de música o conservatori 4. Formació universitària, grau professional	1. 22,9% 2. 60,5% 3. 19,1% 4. 3,8%
--------------------------------------	---	---

5. Quina importància creieu que té la música en l'educació dels infants?	1. Cap 2. Poca 3. Bastanta 4. Molta	1. 0% 2. 2,5% 3. 37,6% 4. 59,9%
--	--	--

6. En quines habilitats penseu que la música pot contribuir?	1. Per desenvolupar la capacitat de memòria 2. Per desenvolupar el llenguatge parlat 3. Per millorar la capacitat de concentració 4. Per desenvolupar la creativitat 5. Per millorar la confiança i autoestima 6. Per desenvolupar habilitats socials 7. Disciplina, resiliència, paciència 8. Per ajudar a expressar-se sense paraules 9. Per aprendre que aprendre requereix esforç i constància 10. Sensibilitats, empatia, saber estar, disciplina, dedicació, compromís, paciència... 11. Intel·ligència 12. Musicoteràpia per atendre a la canalla amb necessitats especials 13. Capacitat d'expressió 14. Bàsica pel desenvolupament de l'Infant 15. Permet descobrir qualitats d'un mateix 16. Per ser feliç 17. Desenvolupar la psicomotricitat 18. Aprendre matemàtiques i programació 19. Per desenvolupar la constància. Per aprendre a superar dificultats. Per desenvolupar la responsabilitat personal. Per desenvolupar la capacitat de cooperació. Per desenvolupar la	1. 79,6% 2. 56,7% 3. 77,1% 4. 90,4% 5. 68,8% 6. 49,7% 7. 0,6% 8. 0,6% 9. 0,6% 10. 0,6% 11. 0,6% 12. 0,6% 13. 0,6% 14. 0,6% 15. 0,6% 16. 0,6% 17. 0,6% 18. 0,6% 19. 0,6% 20. 0,6% 21. 0,6% 22. 0,6%
---	---	---

	seguretat d'interacció amb públic. Per desenvolupar la sensibilitat emocional. Desenvolupar la resolució de problemes. Desenvolupar la capacitat d'iniciativa. 20. Crec que ajuda en tots els àmbits 21. Per desenvolupar la cultura de l'esforç 22. Treballar en equip i valors humanístics	
7. Com valoreu actualment la presència de la música a l'escola dels vostres fills/es?	1. Massa poc 2. Suficient 3. Massa 4. No ho sé	1. 48,4% 2. 41,4% 3. 3,2% 4. 7%
8. El vostre fill/a realitza alguna activitats extraescolar de música?	1. Sí 2. No	1. 38,2% 2. 61,8%
a. Si heu respost sí, indiqueu quines activitats realitza:	1. Classes d'instruments 2. Llenguatge musical o solfeig 3. Cant 4. Sensibilització musical o iniciació musical 5. L'any passat piano, aquest ha descansat 6. És timbaler 7. Musicoteràpia 8. Classe instrument (violí) des dels 3 anys amb mètode Suzuki 9. Percussió 10. Conjunt instrumental, orquestra, harmonia 11. Teatre musical 12. Grau professional 13. Dansa	1. 73,8% 2. 44,3% 3. 42,6% 4. 21,3% 5. 1,6% 6. 1,6% 7. 1,6% 8. 1,6% 9. 1,6% 10. 1,6% 11. 1,6% 12. 1,6% 13. 1,6%

b. Si heu respost NO, quines son els motius?	1. Per qüestions econòmiques	1. 12,4%
	2. Per manca de temps o incompatibilitat amb altres activitats	2. 45,4%
	3. Per falta d'interès del meu fill/a	3. 36,1%
	4. Perquè considero que ja es fa prou música a l'escola	4. 4,1%
		5. 1%
		6. 1%
		7. 1%
		8. 1%
		9. 1%
		10. 1%

	5. Perquè ara mateix és molt petit per fer extraescolars	11. 1%
	6. Per edat	12. 1%
	7. Crec que encara es massa petita per fer extraescolars	13. 1%
	8. Encara son petits	14. 1%
	9. No tinc referències de centres, tallers, etc per iniciar l'infant	15. 1%
	10. Van a una escola Waldorf on fa molt música	16. 1%
	11. Es massa petita encara	17. 1%
	12. Es molt petit	18. 1%
	13. Massa petit per fer extraescolars	19. 1%
	14. Per l'edat	20. 1%
	15. Perquè no hi ha oferta a nens tant petits	
	16. Encara és petit i no volem omplir d'extraescolars	
	17. Encara és massa petita	
	18. Té 1 any	
	19. Massa petit per extraescolars	
	20. No hi ha per 0 a 3 anys	
9. Si l'escola oferís activitats extraescolars a un preu assequible, apuntaríeu al vostre fill/a?	1. Sí, segurament	1. 59,9%
	2. Potser, ho valoraria	2. 33,1%
	3. No, no m'interessa	3. 7%

10. A casa, escolteu música sovint?	1. Molt sovint 2. Sovint 3. De tant en tant 4. Rarament 5. Mai	1. 56,1% 2. 29,3% 3. 14% 4. 0,6% 5. 0%
11. Quin tipus de música escolteu habitualment a casa?	1. Pop 2. Rock 3. Música clàssica 4. Jazz 5. Músiques tradicionals 6. Bandes sonores 7. Cantautors 8. Electrònica/tecno 9. Hip hop/urban 10. Soul/funk 11. Metal	1. 84,1% 2. 61,1% 3. 36,3% 4. 26,8% 5. 33,1% 6. 40,8% 7. 45,2% 8. 20,4% 9. 24,8% 10. 22,3% 11. 5,7%

	12. Indie 13. Infantil 14. Cançons infantils 15. Una mica de tot 16. Bossanova 17. Reagge 18. Flamenco 19. Reagge, fusions 20. Freqüència vibratòria 21. Música infantil de grups musicals i en família per exemple Dàmaris Gelabert 22. K-pop 23. Flamenc 24. Música infantil 25. Coreanes 26. Molta ràdio així que també reggeaton 27. Infantils gegants, timbalers 28. Reagge 29. Populars	12. 29,9% 13. 3,2% 14. 14. 1,3% 15. 0,6% 16. 0,6% 17. 0,6% 18. 1,3% 19. 0,6% 20. 20. 0,6% 21. 0,6% 22. 1,3% 23. 0,6% 24. 24. 0,6% 25. 0,6% 26. 0,6% 27. 0,6% 28. 0,6% 29. 0,6%
12. Us agradaria que el vostra fill/a tingués més hores de música a l'escola?	1. Si 2. No 3. No ho sé	1. 64,3% 2. 7,6% 3. 28%

13. Creieu que la música hauria de tenir el mateix pes que altres matèries com matemàtiques o llengua?	1. Menys importància que altres matèries 2. Una importància similiar 3. Més importància que altres matèries	1. 28,7% 2. 68,8% 3. 2,5%
14. Quin tipus d'activitats musicals i culturals us agradaria que s'incorporessin a l'escola?	1. Teatre musical 2. Dinamitzacions amb música 3. Danses 4. Combos instrumentals 5. Música urbana 6. Ball tradicional 7. Batucada 8. Castellers 9. No ho veig factible degut al nombre d'alumnes 10. A l'escola dels meus fills fan més hores de música que les habituals en d'altres escoles. És per això que aquest augment em sembla genial. A més de tant en tant fan tallers	1. 74,5% 2. 47,1% 3. 47,1% 4. 48,4% 5. 21,7% 6. 22,3% 7. 29,9% 8. 17,2% 9. 0,6% 10. 0,6% 11. 0,6% 12. 0,6% 13. 0,6% 14. 0,6% 15. 0,6% 16. 0,6% 17. 0,6%
	relacionats. Per afegir alguna cosa potser estaria bé improvitzacions amb diversos instruments 11. Piano 12. Pintar amb música en activitats artístiques, emocions amb música, diversos idiomes amb la música, contes amb música, massatges amb cançons i relaxació musical 13. Classes de música no només iniciació, un seguiment en el temps 14. La que ells escollissin 15. Cant, audició, conjunts Orff 16. Instruments 17. La dansa ja forma part de l'educació en molts centres	

TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA

1. CREUS QUE LA MÚSICA ÉS UN ELEMENT ESENCIAL PELS INFANTS? I PERQUÈ?

Evidentment, la llàstima és que només és important a l'etapa de primària, ja que un cop a secundària amb 12 anys ja s'oblida i només s'ensenya història i teoria. És bàsica per estimular, pel llenguatge, per l'aspecte social, per la inclusió, evidentment és essencial.

2. Quines capacitats consideres que es desenvolupen a través de la música? Les capacitats que crec que es desenvolupen amb la música és, l'ordre, l'expressió, la creativitat, el rol socials, els lideratges (segons quines activitats et pot portar a un lideratge molt positiu), sobretot amb nens que en altres matèries no destaquen però aquí poden ser lliures, destaquen i tenen èxit, sinó aquí els fem que puguin tenir èxit. Per tant la capacitat de sorprendre'ns, de mirar, d'observació, escoltar, de sentir, d'expressar. Capacitats les que vulguis, moltíssimes, és tot.

3. Quines habilitats intentes fomentar en les teves classes de música?

Sobretot molta discriminació auditiva i molta atenció. No és tant els silencis i saber que m'escolten, sinó saber captar-los, que sàpiguen que està allà amb mi en aquella activitat o en aquell recurs o en aquell exercici que estem fent junts. Sobretot o l'atenció.

També molt important la cohesió de grup, que tinguin la capacitat d'admirar, de treballar en grup. De lideratge, d'observar, de mirar, d'escoltar-se i sobretot posar atenció en petites coses, en moments, en silencis, en entrades, en tancaments.

4. Sents que ets un referent pels teus alumnes?

Ells arriben a la classe i la manera de comunicar-se amb mi ja és diferent, ja saben que poden venir, abraçar-me, no abraçar-me, que també ho fan amb altres professors, però saben que poden parlar-te, interrompre (en el sentit de allò que s'està fent en aquell moment directe), és un directe amb ells, tot en directe. Aquesta tranquil·litat que tenen, jo penso que és el referent que tenen a la classe. Que es sentin segurs, que entren i senten que estan tranquils. També hi ha moments que s'ha de cridar l'atenció, però la dinàmica funciona sola i s'agafa i suposo que en aquesta dinàmica passes a ser el seu referent, perquè en altres classes no ho poden tenir.

5. Com reaccionen habitualment el infants davant les activitats musicals?

Només anar-los a buscar ja hem preguntat què farem repetidament, son impacients i sempre volen saber ràpid. Reaccionen amb els ulls oberts, sempre sorpresos, els hi despertés la inquietud de voler-ho fer tot. A més a més ells es pensen que ho estan fent tot bé i és divertit veure aquesta reacció, perquè s'hi llencen a fer-ho tot, no tenen gens de complexos ni por. Veuen qualsevol cosa i volen tocar, fer, cantar, escoltar, llavors això és molt fàcil. Reaccionen amb sorpresa. Però clar si per exemple algú no te moltes ganes de fer segons que, com amb els alumnes més gran, quan saben que ja hi ha alguna cosa més metòdica, més de deures o estudi al darrere doncs igual la motivació aquella primera trobada és més desmotivada. Perquè segons que ells ja s'adonen en que son més hàbils o menys hàbils, per tant son més conscients i segons què no els hi pot agradar tant. Però deixant a part això ells venen en cantants. En canvi els petits tenen més aquesta inquietud de voler-ho fer tot i tot els hi sembla bé i es llencen a fer-ho sense por. Em repeteixen moltes vegues de fer alguna activitat passada, o m'ensenyen coses que han trobat, volen tornar a cantar, i això és molt xulo perquè d'una cosa que vas proposar ells t'ho amplien, sobretot els grans. Tenen moltes propostes i les has de pillar i servirles

d'alguna manera. Per tant la resposta canvi, però la resposta dels grans és molt marcada i molt agraïda, perquè el feedback que tens és molt gran i jo també aprenc molt cada dia.

6. Quina actitud mostren envers la música?

Súper receptible, estan molt receptius envers la matèria, tot el que els hi puguis proposar, sobretot hem d'intentar no ridiculitzar-los, fer coses o cançons que segons quins material no toca, però en principi oberts a tot, absolutament. I més del que jo em pensava. Molt oberts a tot. És una matèria que es manté molt positiva i molt activa. Sobre el paper és una matèria que pots semblar més menyspreada i que no es pren tanta importància, però alhora de la veritat quan parles amb la gent és importantíssim les arts i les expressions artístiques en general, tothom ho troba importantíssim però no es reflecteix ni en el timing. Inclús amb el claustre de professors, tenim moltes coses a dir perquè entrem a tot arreu, veus moltes coses.

7. Quins recursos i estratègies utilitzes per ensenyar música?

Principalment tot tú, jo com a persona, el meu coneixement i totes les teves maneres de comunicar-te bàsicament amb ells. I com a recursos materials, el piano és essencial per a mi. Sense el piano no seria ningú, faig moltes coses amb el piano. Discriminació auditiva i atenció amb el piano és garanteix un 90%. No faig tantes coses d'escriure, amb els grans potser algun recordatori d'alguna audició que s'ha fet o alguna cosa puntual d'algun element de llenguatge que vull que tinguin en recordatori, però es puntual. També tenim llibret de música. O els petits de 3r i 4t ja comencen amb les notes, una mica de llegir i escriure, però poc. Dictats també els apuntem, dictats melòdic, dilatats rítmics. Saber identificar. Treballem escrit però no cada classe ni molt menys.

També fem molt de danses, tradicionals i no tradicionals. Però dansa cada trimestre un parell o tres en cauen. Gairbé tots els cursos. 1r, 2n, 3r, 4t, 5à una mica més enfocat en percussió corporal. Els altres també han fet però combinat més amb dansa. I 6è una mica de tot, dansa, moviment, percussió corporal.

Tema instruments en aquesta escola comencem amb els carilló i a demés comencen des de 1r. Els grans fan més els baixos, acompanyaments. Els petits fan melodia i a vegades fan algun acompanyament d'alguna audició.

Els grans intentem fer una mica de combo, molta lectura de partitura amb colors. Quan treballem la partitura és quan treballem tots els elements del llenguatge musical, igual troben una lligadura, algun signe de repetició. I a partir d'una partitura que després tocarem, però incideixi bastant en aspectes de llenguatge. Tota la partitura dividit per colors.

Tema cant també en fem, cada trimestre s'hauria de fer 8 o 9, però no arribo a tantes. Els petits en un trimestre potser fan 5 o 6 i els grans uns parell. Aquí entren també cançons de festivitats, quaresme, carnaval, nades. Més quantitat de cançons i temps els petits.

Els de 6è en excepció del teatre musical, que van començar al gener per un error, però haguéssim pogut començar a l'octubre. El primer trimestre amb els més grans els de 6è vam fer cançons, amb percussió corporal afegida, va estar molt bé. I el teatre musical també va estar molt bé.

8. Quantes hores setmanals tenen els alumnes? Consideres que son suficients? Tot

el grup tenen 1 hora setmana, i de 13 fins a 15 tenen 1 hora més amb mig grup, és a dir cada dues setmanes fan 2 hores, això està molt bé perquè podem treballar coses més personalitzades i individualitzades, més de reacció.

1r, 2n i 3r només tenen 1 hora a la setmana que és molt poc ja que és una edat genial per ferne més, és bàsic per ells. I per exemple amb 13 ja m'està molt bé tenir-los però ells de normal ja

canten, per tant m'agradaria tenir aquella hora per altres cursos. I 4t, 5è i 6è el mateix que infantil 1 hora a la setmana tot el grup i cada dues setmanes una hora més mig grup. De fet amb 6è comparteixo amb l'Albert el professor de secundària perquè a mi no em dona les hores. El desdoblament del grup és un canvi molt gran, els fas més responsables de més coses, de dinàmica de la casa, de muntar, desmuntar, estan molt més pendents, pleguem més coses, etc. Per tant, no crec que siguin suficients, hauríem de fer 2 hores a la setmana, una pel cant coral o coses més pràctica i una més teòrica.

9. Com valoren la percepció i l'interès dels alumnes cap a la música dins l'escola?

En general com és una matèria que els hi agrada molt fer, quan tu preguntes d'un curs a l'altre què recorden de l'any passat, sempre recorden moments molt puntuals que els hi va marcar molt com el ball de final de curs, la Cantània, etc. La percepció que tenen és molt bona i ja esperen el que els hi vindrà al curs vinent. Això a dins l'escola.

A fora, en tinc molt poquets que facin música per tant costa més tenir aquest feedback, alguns van a escola de música, però son molts poquets que van.

Si que també estem molts esclavitzats amb el calendari, voldries fer més coses de creació i art, però arriba a un punt que no pots i el calendari m'atrapa. I el currículum te l'acabes fent tu a la teva manera. T'acabes fent tu. És molt interessant veure el currículum de secundària per veure que han d'assolir els nens perquè així et vas graduant la teva matèria amb els més petits. M'agrada molt veure-ho de del cap a baix, així no perdem el nivell on hem d'arribar i m'agrada molt parlar amb els profes de secundària perquè així estirem. I és molt fàcil acabar amb les activitats xules i prou, però hem d'estirar també.

10. Creus que les famílies valoren prou l'ensenyament musical? Per què?

Que el valoren si, però no prou, tampoc acaben de saber ben bé que fan els seus fills a l'aula de música. Deuen pensar que canten cançonetes i prou, però jo no sé quina informació arriba de l'escola a casa a no ser que els nens els hi expliquin una mica. Es cert que per Nadal veuen el concert les famílies i hi ha baralles per ser el primer de la fila per veure'ls i el ball de final de curs, però tret d'això no es coneix perquè ho valorin. Jo crec que no ho valoren prou perquè hi ha un desconeixement, no els podem acusar. Un error al principi de curs que jo crec és la cara visible només és el tutor, per tant a tu ni et coneixen. Si la reunió de principi de curs et fes una pinzellada, em presentés potser ja ho esperaran el que faran si ho expliques des de I3. Per tant tampoc ho donem nostres, i hi ha un problema de comunicació i llavors podríem valorar si ho valoren prou o no.

11. Has notat algun canvi en la relació dels infants amb la música els darrers anys?

Especialment des de la pandèmia?

Doncs personalment no he notat cap canvi, si que és una classe que venen amb tantes ganes i una actitud diferent i la ment oberta, això no ha canviat. Durant la pandèmia si que hi havia un canvi, mascaretes, limitacions, etc. Però ara que ja no hi ha res d'això doncs no. De fet amb el convid van aparèixer nous recursos, vaig poder buscar recursos on-line i de manera digital i potser aquí amb aquests recursos si que els hem pogut introduir, ja que algunes coses valien molt la pena i que en aquell moment desconeixien i que per la força vam haver de conèixer. Que la manera de treballar segueix sent el mateix, però algunes activitats si que les has enriquit. Però activitats molt concretes i que els nens agraden.

12. Si poguessis canviar aspectes relacionats amb l'ensenyament de la música (material, hores lectives, recursos) que canviaries?

Primer les hores, un mínim de parell d'hores a la setmana tots els cursos. Pel desenvolupament intel·lectual, la lògica, l'ordre, tot el que ens aporta, és un complement boníssim i imprescindible per altres matèries, pel llenguatge, matemàtiques, etc.

A nivell de recursos, crec que el recurs ets tu, si que agrairia que la majoria de professors siguessim creatius i tu elaborar el teu material i no tant tirar d'un catàleg.

Potser afegiria activitats als nens i nenes com anar escoltar música en directe, que hi hagi pressupost per poder-los fer-los viure experiències, portar música a l'escola, perquè vagin coneixin, etc. Més aquest recurs que no tant del dia a dia, perquè al dia a dia el recurs ets tú. Un piano és molt bàsic per mi, una guitarra, un acompanyament és bàsic. Però ja hi compto en que ja tenim això. Comprar més arròs o menys és lo demés, al fi i al cap pots tu fer els teus propis recursos com marcar una creu amb gruix al terra. No és tant comprar, sinó com que el recurs està en tu mateix.

Les experiències hem semblen imprescindibles, ja que es fan moltes excursions d'altres matèries, aquí m'agradaria portar-los a auditoris, Liceu, a concerts, etc.

Tendeixen a no saber el que escolten, però en aquesta escola per exemple tenen molt present la música catalana, Oques grasses, Figa Flowers, etc. Son petits per això, escolten el que els pares escolten.

El tema de fomentar als infants que es poden dedicar això s'obri entre les famílies. Es deixa pels nens i nenes que fan música a les Escoles de Música. No hi prenen importància. Quan un nen destaca o té habilitats t'han de conèixer per poder informar-los. Demano permís per poder informar als pares sobre les habilitats dels infants.